

Một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý thông tin giáo dục pháp luật trên các tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam hiện nay

PHẠM THỊ HỒNG THÚY

Trung ương Hội Luật gia Việt Nam; Email: thuyphamlvn@gmail.com

Tóm tắt: Hội Luật gia Việt Nam là một trong những Hội nghề nghiệp có tầm ảnh hưởng rộng, có nhiều lĩnh vực hoạt động khác nhau, trong đó đặc biệt là lĩnh vực pháp luật. Việc phổ biến thông tin về pháp luật hay phổ biến thông tin giáo dục pháp luật cho người dân có vai trò rất lớn từ các tạp chí trực thuộc Hội. Để việc thông tin giáo dục pháp luật đến với người dân đúng về nội dung, thời điểm, hợp lý về hình thức thì việc quản lý các thông tin này phải được kiểm soát chặt chẽ.

Từ khóa: quản lý thông tin giáo dục, tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam, thông tin giáo dục pháp luật.

Pháp luật là một trong những công cụ quản lý xã hội hữu hiệu của các quốc gia, bắt buộc người dân phải chấp hành để đảm bảo sự công bằng cho mọi người. Hội Luật gia Việt Nam có chức năng, nhiệm vụ thông tin, phổ biến và giải đáp các nội dung về pháp luật cho người dân. Thông qua nhiều kênh thông tin khác nhau, trong đó có các tạp chí trực thuộc, việc phổ biến pháp luật cho người dân những năm qua đã đạt được những kết quả tốt trong đó có khâu quản lý chính các thông tin này. Để tiếp tục nâng cao hơn nữa chất lượng phổ biến pháp luật trên các tạp chí trực thuộc Hội Luật gia Việt Nam, bài viết sẽ đề xuất một số giải pháp cụ thể trong việc quản lý thông tin giáo dục pháp luật của các tạp chí hiện nay.

1. Nhóm giải pháp đối với chủ thể quản lý

Để thực hiện tốt giải pháp này, việc đầu tiên cần làm là đẩy nhanh việc cụ thể hoá, thể chế hoá các quan điểm, đường lối của Đảng về báo chí và có chế tài đủ mạnh để ngăn ngừa những vi phạm trong lĩnh vực báo chí. Cơ quan chủ quản cần nâng cao hơn nữa trách nhiệm trong việc lãnh đạo chỉ đạo và quản lý báo chí về công tác thông tin giáo dục pháp luật. Các cơ quan chủ quản thực hiện nhiệm vụ, quản lý báo chí cần nâng cao chất lượng công tác tham mưu, xây dựng chủ trương, đường lối phát triển và quản lý báo chí, bảo đảm nguyên tắc báo chí luôn đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng và sự quản lý của Nhà nước, phù hợp với thực tiễn đất nước và xu thế phát triển chung hiện nay.

Thứ hai, cần tăng cường đầu tư để tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam phát triển theo hướng hiện đại. Trong thời đại công nghệ thông tin, khi mạng xã hội, với những công nghệ phần mềm tiên tiến đã tác động đến với từng cá nhân để tìm hiểu, nắm bắt nhu cầu và thói quen của mỗi người, từ đó cung cấp tin tức theo đúng thị hiếu của

họ, nếu báo chí vẫn triển khai theo cách thức truyền thống: thông tin chậm, một chiều, thiếu hấp dẫn, thì sẽ đánh mất lợi thế và không thể phát huy hiệu quả trong công tác thông tin giáo dục pháp luật.

Thứ ba, cần tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng kế hoạch và phân định rõ trách nhiệm trong hoạt động thông tin giáo dục pháp luật. Cụ thể, cấp uỷ đảng, chính quyền các cấp tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác thông tin giáo dục pháp luật; đổi mới nội dung, hình thức thông tin, phổ biến chính sách, quy định, pháp luật để cán bộ, đảng viên, nhân dân hiểu rõ sự cần thiết, lợi ích, vai trò, ý nghĩa và những nội dung cơ bản của thông tin giáo dục pháp luật đối với bảo đảm an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội, tạo sự đồng thuận, thống nhất trong thực hiện chính sách pháp luật. Xây dựng kế hoạch truyền thông, báo chí theo từng giai đoạn trình cơ quan có thẩm quyền phê duyệt. Căn cứ kế hoạch truyền thông theo từng giai đoạn đã được cơ quan có thẩm quyền phê duyệt, cơ quan tổ chức thực hiện hàng năm.

Thứ tư, cơ quan quản lý nhà nước và thực thi pháp luật chịu trách nhiệm chỉ đạo, định hướng, kiểm tra, đánh giá công tác thông tin giáo dục pháp luật, chú trọng thực hiện thông tin truyền thông theo chiến dịch gắn với việc sửa đổi, hoàn thiện quy định pháp luật. Tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng, chính quyền các cấp, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức xã hội đối với công tác thông tin giáo dục pháp luật để cán bộ, đảng viên, nhân dân hiểu rõ được sự cần thiết, vai trò quan trọng, ý nghĩa to lớn, trật tự, an toàn xã hội; đồng thời nắm vững những nội dung cơ bản của chính sách pháp luật tạo sự đồng thuận, thống nhất trong thực hiện; tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo công tác thông tin giáo dục pháp luật từ các cấp.

Đối với Hội Luật gia Việt Nam cần xây dựng kế hoạch thông tin giáo dục pháp luật của ngành theo từng giai đoạn trình Mặt trận Tổ quốc Việt Nam các cấp có thẩm quyền phê duyệt. Căn cứ kế hoạch thông tin giáo dục pháp luật theo từng giai đoạn phê duyệt, hàng năm, Hội Luật gia nói chung và các tạp chí của Hội nói riêng cần xây dựng và thực hiện kế hoạch thông tin giáo dục pháp luật; tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác thông tin giáo dục pháp luật; tổ chức tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ truyền thông viên về pháp luật trong phạm vi quản lý; báo cáo Mặt trận Tổ quốc tỉnh hình thực hiện thông tin giáo dục pháp luật hàng năm và từng giai đoạn; thực hiện nắm bắt thông tin phản hồi về quy định pháp luật. Hội cần tăng cường kiểm tra, giám sát chặt chẽ việc thực hiện thông tin giáo dục pháp luật trên các tạp chí. Tổng kết những trường hợp đưa tin về mô hình tốt, các điển hình tiên tiến, động viên, cổ vũ kịp thời. Có cơ chế, chế tài xử phạt nghiêm minh những trường hợp đưa thông tin sai lệch về pháp luật gây mất lòng tin của nhân dân. Kiên quyết đấu tranh, ngăn chặn các hành vi lợi dụng chức vụ, quyền hạn làm sai lệch hoặc vụ lợi cá nhân, tham nhũng trong thông tin giáo dục pháp luật.

Để nâng cao chất lượng thông tin giáo dục pháp luật của các Tạp chí, vai trò trực thuộc Hội của Ban biên tập - bộ phận quản lý trực tiếp là vô cùng quan trọng. Do vậy, phải nâng cao nhận thức của lãnh đạo về vai trò, chức năng và khả năng tác động lớn của thông tin giáo dục pháp luật. Có thể thấy rằng, việc nâng cao nhận thức của Ban Biên tập về vai trò, chức năng của thông tin giáo dục pháp luật sẽ góp phần quyết định sự ra đời, tồn tại và thay đổi định hướng phát triển tạp chí hoặc chuyên trang. Từ đó có sự đầu tư thích đáng về nhân lực, vật lực. Đồng thời nâng cao nhận thức sẽ dẫn tới có những sự chỉ đạo sát sao, cụ thể, có kế hoạch theo thời gian (tháng, quý, năm) một cách khoa học, hiệu quả, góp phần nâng cao chất lượng chuyên trang nói riêng và tạp chí nói chung. Theo đó, cần nâng cao năng lực công tác cho từng thành viên của lãnh đạo, Ban Biên tập tòa soạn tạp chí.

2. Nhóm giải pháp về nội dung quản lý

Giải pháp quản lý nội dung

Tin bài về giáo dục pháp luật phải nhanh nhạy, kịp thời góp phần phản ánh hiện thực, định hướng dư luận, cổ vũ phê phán các hiện tượng, sự việc phát sinh trong đời sống xã hội. Kịp thời không có nghĩa là đưa tin ngay lập tức về một sự kiện, vấn đề nào đó (tạp chí không ưu tiên điều này) mà chính là độ chín muồi của

vấn đề. Nếu một sự kiện, hiện tượng đã cũ được phản ánh trên báo chí thì không có tính thời sự, hấp dẫn và giảm hiệu quả giáo dục. Nếu thông tin chưa rõ ràng nhưng viết bài phản ánh thì là nóng vội. Do vậy, cần xem xét vấn đề, sự kiện có tính thời sự, có giá trị tác động đến công chúng.

Đổi mới nội dung thông tin báo chí theo hướng thiết thực, thân thiện với công chúng. Chú trọng truyền thông phổ biến nội dung, chính sách pháp luật nâng cao nhận thức về lợi ích, vai trò, ý nghĩa của chính sách pháp luật nhằm tạo sự đồng thuận của cán bộ, đảng viên và nhân dân trong quá trình sửa đổi, hoàn thiện chính sách pháp luật. Nội dung thông tin giáo dục pháp luật phải rõ ràng, ngắn gọn, dễ hiểu, thỏa mãn trình độ chung của nhiều đối tượng công chúng. Đồng thời, để khắc phục tình trạng đơn điệu và mất cân đối trong nội dung thông tin, các đơn vị cần tổ chức nhiều tác phẩm báo chí phản ánh sự đa dạng, phong phú của thông tin giáo dục pháp luật.

Tin, bài về giáo dục pháp luật phải đảm bảo yêu cầu đúng pháp luật như: thông tin được phân tích chuyên sâu, sử dụng đúng thuật ngữ pháp lý; căn cứ đưa ra phải phù hợp, chính xác; việc phân tích lý lẽ, đánh giá, nhìn nhận vấn đề phải trên cơ sở pháp luật, phù hợp với quy định pháp luật hiện hành.

Thông tin mang tính chân thật, khách quan, xác minh nhiều chiều: là yêu cầu rất quan trọng trong thông tin giáo dục pháp luật. Sự kiện, hiện tượng, các tình tiết, số liệu được công bố qua tin, bài phải có thật, có số liệu chính xác, không tô vẽ.

Thông tin giáo dục pháp luật phù hợp với đối tượng bạn đọc. Người viết phải xác định rõ đối tượng phản ánh và đối tượng phục vụ, từ đó bám sát đối tượng để viết cho sâu sát, thiết thực, điều này giúp cho tác phẩm giáo dục pháp luật có chất lượng hơn, thông tin trúng hơn, sâu hơn và có tác dụng tốt hơn. Thông tin giáo dục pháp luật cần có tính định hướng đúng đắn. Người viết cần xác định mục đích của thông tin là để giáo dục phổ biến, giải thích pháp luật, đề lên án, phê phán, đấu tranh với những hành vi tiêu cực, vi phạm pháp luật, tội phạm, hay cổ vũ, biểu dương người tốt, việc tốt trong thực tiễn thi hành pháp luật.

Ngoài ra, các Tạp chí trực thuộc Hội Luật gia cần quan tâm hơn tới mảng nội dung phản ánh mô hình, điển hình tốt trong thực thi đúng pháp luật để tuyên truyền cổ vũ, nhân rộng từ đó, tạo niềm tin cho nhân dân vào chính sách tốt đẹp của Đảng và Nhà nước. Học hỏi kinh nghiệm về giáo dục pháp luật của các nước bạn trong nhà trường, trên truyền thông để xây dựng và hoàn

thiện cơ chế, chính sách pháp luật ở nước ta là điều cần thiết. Đặc biệt, các Tạp chí Hội Luật gia cần quan tâm thực hiện tốt hơn chức năng giám sát, phản biện xã hội thông tin chuẩn xác, kịp thời về những vấn đề bức xúc, bất cập trong các lĩnh vực pháp luật.

Giải pháp về hình thức thông tin

Thông tin giáo dục pháp luật phải đảm bảo yêu cầu ngắn gọn, súc tích, chính xác, ngôn ngữ giản dị, trong sáng, dễ hiểu, cách thể hiện phong phú, hấp dẫn. Việc giải thích, phản ánh các quy định pháp luật, các sự việc, hiện tượng liên quan đến pháp luật là không dễ dàng. Do vậy, để thông tin giáo dục pháp luật truyền tải đến người đọc một cách có hiệu quả, các tạp chí cần tìm hình thức thể hiện phong phú, hấp dẫn, cách diễn đạt dễ hiểu, có sức truyền tải sâu sắc đến đối tượng phục vụ.

Tạp chí ngành của Hội Luật gia cần quan tâm đến hình thức các bài báo để tạo sự mới mẻ, hấp dẫn cho công chúng, như cách rút tit, đặt tit chính, tit phụ, tổ chức trình bày trang báo, nội dung thông tin□; cập nhật với phong cách tổ chức trang báo hiện đại theo hướng □nhiều cửa□, □đa phương tiện□, hình ảnh kết hợp chữ viết, biểu bảng. Sử dụng ngôn từ dễ hiểu, gần gũi, cô đọng phù hợp với tất cả các đối tượng; tránh lối viết khô cứng, văn phong dạng báo cáo.

Cần thay đổi phong cách các bài đăng trên tạp chí, dù cần tính chuyên sâu sử dụng nhiều ngôn ngữ viết, nhưng các tác phẩm về đề tài thông tin giáo dục pháp luật cần có thêm những hình ảnh minh họa phù hợp, ấn tượng, có sức gọi tả cao, bởi đây là lĩnh vực mang ý nghĩa xã hội đậm nét. Về bố cục, tác phẩm về đề tài cần tạo được phong cách hiện đại, ngắn gọn, súc tích, nhấn vào từng chi tiết sẽ tạo nên tác động mạnh đến người đọc. Đặc biệt là, nên quan tâm sử dụng nhiều thông tin đồ họa cho nội dung bài viết. Đây là một xu hướng mới về hình thức thông tin của báo chí hiện đại. Đồ họa cung cấp nhiều thông tin với hình thức đơn giản, ngắn gọn và dễ hiểu.

Giải pháp về quản lý nguồn lực

Để trở thành một người viết chuyên ngành về thông tin giáo dục pháp luật tốt là một yêu cầu khó, bởi bên cạnh nghiệp vụ báo chí, đòi hỏi phóng viên, biên tập viên cần có kiến thức chuyên sâu về lĩnh vực này. Cần có những chính sách ưu đãi, khuyến khích, động viên thu hút những nhà báo giỏi đã theo dõi Ngành nhiều năm □đầu quân□ cho các cơ quan báo chí, truyền thông của Hội. Tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn nghiệp vụ cho công chức, viên chức lãnh đạo, quản lý và cán bộ, viên chức đảm nhiệm công tác truyền thông. Hằng năm, ngoài chương trình tập huấn trang bị kiến

thức về giáo dục pháp luật cũng cần mở các lớp đào tạo, tập huấn, cập nhật về kỹ năng viết tin bài; tiếp cận, sản xuất các thể loại báo chí, truyền thông mới.

Đối với đội ngũ những người viết báo có kiến thức về luật pháp nhưng chưa được đào tạo về báo chí cần được được chú trọng đào tạo và đào tạo lại đối với phóng viên lâu năm. Cần thường xuyên mở các lớp tập huấn về nghiệp vụ báo chí và kiến thức cơ bản về pháp luật cho phóng viên để họ có thể cập nhật được những thông tin mới.

Đặc biệt, việc nâng cao trình độ chính trị, chuyên môn là yếu tố nền tảng, quyết định khuynh hướng hoạt động của nhà báo, biên tập viên và góp phần hình thành, nâng cao bản lĩnh chính trị cho đội ngũ phóng viên, biên tập viên. Đội ngũ cộng tác viên trong Ngành cần có hiểu biết sâu sắc về pháp luật và có trình độ, năng lực về nghiệp vụ báo chí, truyền thông. Các nhà quản lý cần rà soát về cơ cấu tổ chức, bố trí nhân lực sao cho hiệu quả để mọi người đều phát huy được tính sáng tạo từ đó nâng cao chất lượng tác phẩm báo chí; chú trọng đổi mới một số quy định, quy chế trong Tòa soạn. Cơ quan chủ quản tạp chí là Hội Luật gia để tạp chí chủ động trực tiếp tuyển người, tăng thêm kinh phí cho các tạp chí hoạt động. Bên cạnh đó, các tạp chí cũng tích cực tìm kiếm nguồn thu như khai thác quảng cáo, xây dựng các chuyên đề theo đơn đặt hàng.

Báo chí phát triển phần lớn nhờ vào các phương tiện khoa học kỹ thuật, các thiết bị được đầu tư đầy đủ, hiện đại thì các sản phẩm báo chí có khả năng thực hiện tốt nhiệm vụ của mình và chất lượng sản phẩm cao hơn. Thiếu trang thiết bị hành nghề sẽ ảnh hưởng tới chất lượng bài báo, đây là rào cản để thực hiện định hướng phát triển các sản phẩm báo chí. Để thực hiện tốt hơn vai trò thông tin giáo dục pháp luật của Hội Luật gia, các tạp chí cần đề xuất cơ quan chủ quản tiếp tục dành sự quan tâm đầu tư mạnh mẽ hơn nữa đối với cơ sở vật chất và các trang thiết bị như phòng làm việc, máy ảnh, máy tính, máy in, máy ghi âm... cho phóng viên, biên tập viên. Đặc biệt để giữ chân cộng tác viên, khuyến khích sự sáng tạo và say nghề đối với phóng viên, các tạp chí cần có những cách thức để nâng cao nhuận bút, chế độ khen thưởng phù hợp với tình hình thực tế hiện nay.

3. Nhóm giải pháp về quản lý công nghệ

Ứng dụng truyền thông sáng tạo, đa nền tảng trong thông tin giáo dục pháp luật

Đối với các Tạp chí của Hội Luật gia hiện nay, cần ứng dụng truyền thông sáng tạo do công chúng đã thay

đổi nhiều về thói quen tiếp nhận thông tin so với trước kia, họ đa phần là những người trẻ và có khả năng sử dụng công nghệ thành thạo, với thói quen tiếp nhận thông tin trên thiết bị di động thông minh và thường xuyên lên mạng xã hội để trò chuyện, giải trí. Những đối tượng công chúng trẻ nhìn chung không còn quá thích thú với các loại hình báo chí truyền thống, đi theo lối mòn mà có xu hướng bị hấp dẫn bởi những sản phẩm truyền thông sáng tạo, khác biệt mang tính tương tác, gần gũi, đi vào đời sống thường ngày. Do đó, ngoài các phương thức truyền thông truyền thống, Tạp chí của Hội Luật gia cũng nên mạnh dạn sử dụng những hình thức truyền thông mới để đáp ứng thị hiếu của độc giả hiện đại.

Phát triển báo chí đa nền tảng trong thông tin giáo dục pháp luật là xu hướng mới. Các mạng xã hội Facebook, Zalo, Youtube, Tiktok là các mạng sử dụng nhiều nhất ở Việt Nam hiện nay. Các cơ quan báo chí tận dụng những hình thức này để chuyển tải thông tin nhằm phục vụ công chúng trẻ và tăng thêm lượng công chúng mới. Theo thống kê từ Hootsuite và We Are Social năm 2021, Việt Nam có khoảng 72 triệu người sử dụng mạng xã hội với thời gian truy cập trung bình 1 ngày vào mạng xã hội lên tới 2 giờ 21 phút. Lượng truy cập và thời gian truy cập trung bình của mạng xã hội vượt gấp nhiều lần so với ngay cả những tờ báo nổi tiếng nhất Việt Nam. Do vậy, các tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam cũng cần sử dụng mạng xã hội thành kênh chính yếu để quảng bá thương hiệu của báo, đồng thời giúp tương tác trực tiếp với độc giả vô cùng hữu hiệu. Tận dụng tốt các kênh mạng xã hội cũng giúp cho việc thông tin giáo dục pháp luật được mở rộng, mang lại hiệu quả tốt.

Ứng dụng công nghệ thông tin trong thông tin giáo dục pháp luật

Sử dụng Cổng/Trang thông tin điện tử của Sở Tư pháp tại các tỉnh, thành phố thông tin giáo dục pháp luật là rất thuận lợi và cần thiết. Cổng/Trang thông tin điện tử không chỉ có tác dụng truyền thông, phổ biến, giải đáp chế độ chính sách pháp luật mà còn phục vụ cho công tác chỉ đạo, điều hành và là phương tiện đối thoại giữa cơ quan quản lý với người dân.

Mạng xã hội: Với những ưu điểm vốn có như nhanh nhạy, thể hiện tính tương tác cao, thông tin đa dạng, là nơi để chia sẻ, giao tiếp giữa những người có cùng một mối quan tâm, có thể tạo các nhóm, cộng đồng đối với những người có chung một mối quan tâm. Đây là kênh thông tin hiện đại được sử dụng nhiều nhất trong giai đoạn hiện nay.

Tăng cường liên kết giữa Cổng Thông tin điện tử Sở Tư pháp, Tạp chí của Hội, Cổng/Trang thông tin điện tử sở Tư pháp các tỉnh, thành phố với các trang mạng xã hội.

Các tạp chí của Hội cần tăng cường tương tác với độc giả, từ đó kịp thời nắm bắt nhu cầu, thị hiếu, thói quen của họ. Do đó, cần tăng cường đầu tư cho nghiên cứu phát triển, các ứng dụng công nghệ hiện đại và đặc biệt là công tác đào tạo, bồi dưỡng cho đội ngũ nhà báo giỏi về chuyên môn, nghiệp vụ, tinh thông về công nghệ, có kiến thức rộng trong mọi lĩnh vực, nhất là kiến thức pháp luật và chú trọng rèn luyện đạo đức người làm báo. Xây dựng cơ quan báo chí theo hướng hiện đại, chuyên nghiệp, đáp ứng yêu cầu đa dạng thông tin và cạnh tranh thông tin. Hiện nay, Internet đã được kết nối giữa các vùng miền và đặc biệt phổ biến ở các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp. Vì vậy, cơ quan các tạp chí trực thuộc Hội Luật gia Việt Nam, cần đẩy mạnh phiên bản điện tử. Hiện nay □Tạp chí Pháp luật và phát triển□chưa có phiên bản báo mạng điện tử, chỉ có Fanpage. Những thông tin về giáo dục pháp luật được đăng tải trên sản phẩm điện tử và cập nhật thường xuyên những giải đáp, hướng dẫn về chính sách, quy định pháp luật sẽ góp phần nhanh chóng chuyển tải những thông điệp chính thống, định hướng dư luận, nhất là trong bối cảnh mạng xã hội ngày càng trở nên tiện dụng, thu hút đông đảo người dân tham gia.

Đầu tư, phát triển mạnh báo chí điện tử, phát huy hiệu quả kênh truyền thông đa phương tiện, tăng cường chia sẻ thông tin, phát huy thông điệp nhiều chiều. Đội ngũ làm báo điện tử cần được đào tạo về kỹ năng viết tin, bài trên mạng, biên tập, tổng hợp tin bài □ đào tạo về công nghệ thông tin. Cần có kinh phí thỏa đáng để đầu tư và nâng cấp cơ sở hạ tầng, trang thiết bị.

Trên đây là ba giải pháp then chốt cần được xem xét, lý giải và có biện pháp phù hợp nếu muốn quản lý tốt thông tin giáo dục pháp luật trên các tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Từ vấn đề công tác quản lý, khả năng đáp ứng của mỗi tạp chí trong môi trường truyền thông hiện đại, hay vấn đề về đội ngũ phóng viên, cộng tác viên và các điều kiện hoạt động ở các tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam đến vấn đề trình độ dân trí, áp lực cạnh tranh thông tin trong môi trường truyền thông hiện đại đều phải được xem xét, phân tích kỹ lưỡng. Chỉ có như vậy các tạp chí của Hội Luật gia Việt Nam mới quản lý tốt thông tin giáo dục pháp luật để phục vụ người dân ngày một tốt hơn./